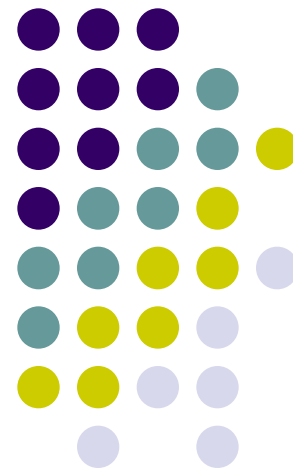

POLSKI SYSTEM PENITENCJARNY

Dr Agnieszka Barczykowska

WSE UAM Poznań

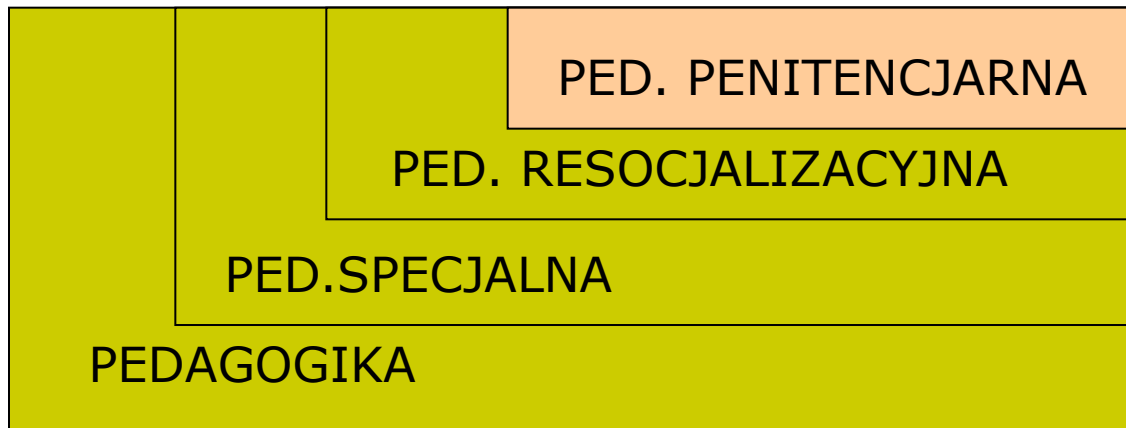
Brno 2011r.

PEDAGOGIKA PENITENCJARNA W SYSTEMIE NAUK

- Pedagogika – nauka o wychowaniu, która zajmuje się celami, metodami i środkami uwarunkowani tego procesu.

PEDAGOGIKA PENITENCJARNA W SYSTEMIE NAUK

- PENITENCJARNY – poenitentia (łac.) (skruch, pokuta, kara) – skruszony, pokutujący, poprawczy, karny w sensie przestępstwa.
- PEDAGOGIKA PENITENCJARNA – zajmuje się resocjalizacją młodzieży i dorosłych, którzy na mocy orzeczeń sądu umieszczeni zostali w instytucjach resocjalizacyjnych, których cechą jest izolacja społeczna. Dlatego też bywa ona nazywana pedagogiką kryminalną lub wiezienną.

PEDAGOGIKA PENITENCJARNA W SYSTEMIE NAUK - geneza

- Celem pedagogiki penitencjarnej (i wspierających) ją nauk jest wskazanie możliwie najskuteczniejszych sposobów oddziaływania resocjalizacyjnego na pozbawionych wolności przestępców oraz warunków, w których powinien przebiegać proces resocjalizacji penitencjarnej, by był on skuteczny.

NAUKI POMOCNICZE PEDAGOGIKI PENITENCJARNEJ

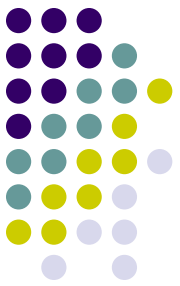

- Kryminologia
- Psychologia
- Psychiatria i psychopatologia
- Patologia społeczna
- Prawo penitencjarne
- więzienieoznawstwo

ORGANIZACJA WIĘZIENICTWA POLSKIEGO

ZADANIA SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

PODSTAWA PRAWNA DZIAŁALNOŚCI: Kodeks karny wykonawczy

Do zadań Służby Więziennej w szczególności należy:

- **prowadzenie działalności resocjalizacyjnej wobec osób skazanych na kary pozbawienia wolności, przede wszystkim przez organizowanie pracy sprzyjającej zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, nauczania oraz zajęć kulturalno-oświatowych,**
- **wykonywanie tymczasowego aresztowania w sposób zabezpieczający prawidłowy tok postępowania karnego**
- **zapewnienie osobom skazanym na kary pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanym przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej,**
- **ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw osadzonymi w zakładach karnych i aresztach śledczych,**
- **zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa,**
- **wykonywanie aresztów zastosowanych na podstawie innych przepisów oraz pomocy prawnej z tytułu umów międzynarodowych.**

WYKONYWANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W RP

- Cel wykonania kary pozbawienia wolności:
„wzbudzenie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądanых postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa” – (art.67 kkw.)

WYKONYWANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W RP

- Dla osiągnięcia tego celu prowadzi się zindywidualizowane oddziaływania na skazanych w ramach określonych w ustawie systemów wykonywania kary, w różnych rodzajach i typach zakładów karnych.
- Systemy wykonywania kary pozbawienia wolności:
 1. programowanego oddziaływania
 2. terapeutyczny
 3. zwykły

WYKONYWANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W RP

- Rodzaje zakładów karnych:
 1. dla młodocianych;
 2. dla odbywających karę po raz pierwszy;
 3. dla recydywistów penitencjarnych;
 4. dla odbywających karę aresztu wojskowego.
- Typy zakładów karnych:
 1. zamknięte;
 2. półotwarte;
 3. otwarte.

WYKONYWANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W RP

TABL. 8 Skazani i ukarani według grup i podgrup klasyfikacyjnych

Skazani i ukarani odbywający karę:	Ogółem	%	Typ zakładu karnego		
			zamknięty	półotwarty	otwarty
Ogółem	76408	100,0%	38221	34765	3422
zwykłym	34981	45,8%	18630	15952	399
w systemie: programowanym	37532	49,1%	16347	18163	3022
terapeutycznym	3895	5,1%	3244	650	1
Razem - M	3084		2048	979	57
zwykłym	39	M - 4,0%	17	21	1
w systemie: programowanym	2896		1890	950	56
terapeutycznym	149		141	8	0
Razem - P	39644		18193	19377	2074
zwykłym	16534	P - 51,9%	7936	8346	252
w systemie: programowanym	21086		8653	10612	1821
terapeutycznym	2024		1604	419	1
Razem - R	33680		17980	14409	1291
zwykłym	18408	R - 44,1%	10677	7585	146
w systemie: programowanym	13550		5804	6601	1145
terapeutycznym	1722		1499	223	0

PROBLEMY POLSKIEGO SYSTEMU PENITENCJARNEGO

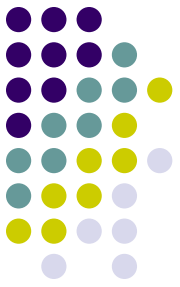
- zły stan infrastruktury
- niedofinansowanie
- przeludnienie
- brak skutecznych programów readaptacji społecznej/wysoka recydywa
- brak narzędzi diagnostycznych
- niedobory kadry

INFRASTRUKTURA WIĘZIENNA W RP

- Stan infrastruktury więziennej:
 - spośród 156 jednostek podstawowych (zakłady karne i areszty śledcze) tylko 36 (23,3%) powstało po II wojnie światowej;
 - 96 (64,5%) powstała przed I wojnie światowej;
 - najstarsze:
 - Koronowo – XIII w.;
 - Łęczyca - XIV w.;
 - Barczewo – XIV w.;
 - Nowy Sącz, Nowy Wiśnicz, Zamość, Rawicz – XVII i XVIII.
 - najnowsze:
 - Piotrków Trybunalski
 - Radom

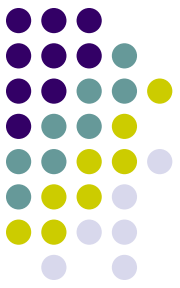
NAJSTARSZE ZAKŁADY KARNE W POLSCE

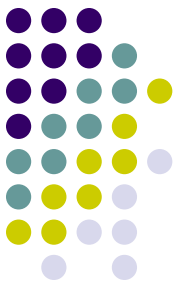
WIĘZIENICTWO WSPÓŁCZESNE – „STARA” TWARZ

WIĘZIENICTWO WSPÓŁCZESNE – „STARA” TWARZ

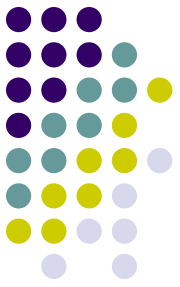
WIĘZIENNICTWO WSPÓŁCZESNE – „STARA” TWARZ

Więziennictwo współczesne - „stara” twarz

Więziennictwo współczesne – „nowa” twarz

Więziennictwo współczesne – „nowa” twarz

Więziennictwo współczesne – „nowa” twarz

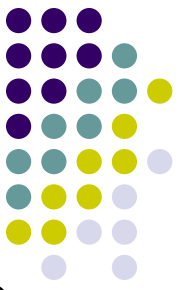

ŚRODKI ODDZIAŁYWANIA PENITENCJARNEGO

- Podstawowe środki oddziaływania penitencjarnego:
 1. Praca
 2. Nauka
 3. Zajęcia kulturalno-oświatowe (K-O) i sportowe
 4. Kary i nagrody dyscyplinarne

Ad.1. PRACA

- Jeden z podstawowych standardów WRMPzW i ERW.
- Praca więźniów kiedyś (represja -ciężka, szkodliwa, często bez zapłaty) i dziś (przywilej).
- W latach 70-tych i 80-tych pracowało do 90% więźniów, obecnie około 34%.
- Zgodnie z k.k.w. obowiązek, ale już nie prawo.
- Podstawa prawne zatrudnienia: umowa o pracę, skierowanie wydane przez dyrektora ZK, umowa zlecenie, umowa o dzieło.
- Miejsce zatrudnienia: praca na terenie zakładu (administracyjno-porządkowe), w przedsiębiorstwie przywięziennym, w innych zakładach pracy poza ZK, u osób fizycznych.
- Praca skazanych jest odpłatna (ale 20% potrąca się na pomoc postpenitencjarną, pozostałą kwotę pozostawia się więźniowi).
- Więźniowie gromadzą pieniądze na rachunkach bankowych (średnia pensja – 503 zł, około 4zł/h, średnie zobowiązanie alimentacyjne – 136 zł).

Ad.1. PRACA

- Korzyści z pracy:
 1. Zdobywanie kwalifikacji zawodowych;
 2. Podtrzymanie i rozwój kwalifikacji;
 3. Zapewnienie środków do życia dla rodziny pozostawionej na wolności;
 4. Zgromadzenie środków zapewniających utrzymanie po opuszczeniu zakładu;
 5. Ograniczenie nudy i bezczynności, a przez to i podkultury;
 6. Wzrost poczucia własnej wartości i szacunku dla siebie;
 7. Obniżenie wydatków na więziennictwo z budżetu centralnego.

Ad.2 - 3. Edukacja, kultura, religia

- Niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych
- W roku szkolnym 2009 r. w ZK było 50 szkół (2004 r. - 63) (NASTĘPNY SLAJD!).
- Kształcenie jest prawem (obowiązek mają tylko ci, którzy nie ukończyli szkoły podstawowej i gimnazjum oraz młodociani bez zawodu)
- Uczyć się można w zakładzie karnym i poza jego murami (zakład półotwarty i otwarty).
- Czas wolny: zajęcia K-O, sport.
- Biblioteki
- Posługa religijna – prawo skazanego

Ad.2 - 3. Edukacja, kultura, religia

Przywięzienne szkoły i oddziały szkolne – rok szkolny 2008/2009

- ❖ liczba szkół – 50 (uczniów – 3 304)
- ❖ szkoły podstawowe 3 (uczniów – 26)
- ❖ gimnazja 9 (uczniów - 430)
- ❖ zasadnicze szkoły zawodowe 19 (uczniów – 1 956)
- ❖ technika zawodowe 9 (uczniów - 401)
- ❖ szkoły policealne 1 (uczniów - 43)
- ❖ licea ogólnokształcące 9 (uczniów - 422)

Poza tym w ZK przebywa 26 studentów 😊

Ad.4. Kary i nagrody dyscyplinarne

- Nagrody są przyznawane za dobre zachowanie w czasie odbywania kary lub jako zachęta do zmiany zachowania
- Katalog nagród:
 - Zezwolenie na dodatkowe lub dłuższe widzenie
 - Zezwolenie na widzenie bez osoby dozorującej
 - Zezwolenie na widzenie w osobnym pomieszczeniu bez osoby dozorującej
 - Zatarcie kary dyscyplinarnej
 - Nagroda rzeczowa lub pieniężna
 - Zezwolenie na widzenie bez dozoru, poza obrębem zakładu, z osobą najbliższą lub godną zaufania, na okres jednorazowo do 30 godzin
 - Zezwolenie na opuszczenie zakładu bez na okres jednorazowo do 14 dni
 - Pochwała
 - Zezwolenie na częstsze branie udziału z zajęciami K-O
 - Zezwolenie na przekazanie upominku osobie wskazanej przez skazanego
 - Zezwolenie na odbywanie widzeń we własnej odzieży
 - Zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej
 - Zezwolenie na dodatkowe zakupy
 - Zezwolenie na telefon do osoby wskazanej przez skazanego na koszt zakładu
- Katalog kar dyscyplinarnych:
 - Nagana
 - Pozbawienie nagrody lub ulgi na okres do 3 miesięcy
 - Pozbawienie udziału w niektórych zajęciach K-O na okres do 3 miesięcy
 - Pozbawienie otrzymywania paczek na okres do 3 miesięcy
 - Pozbawienie lub ograniczenie możliwości dokonywania zakupów na okres do 3 miesięcy
 - Udzielnie widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą do 3 miesięcy
 - Obniżenie przypadającej skazanemu części wynagrodzenia za pracę nie więcej niż 25% , do 3 miesięcy
 - Umieszczenie w celi izolacyjnej do 28 dni

PROGRAMY RESOCJALIZACJI WIĘŹNIÓW

WYBRANE PROGRAMY RESOCJALIZACJI

Czarna owca

- Zakład Karny w Wołowie

Ogrodnik

- Areszt Śledczy w Oddziale Zewnętrznym w Buniewicach

Ogrody za murem

- Zakład Karny w Kamińsku

Bezdomne
zwierzęta

- Zakład Karny Koziegłowy

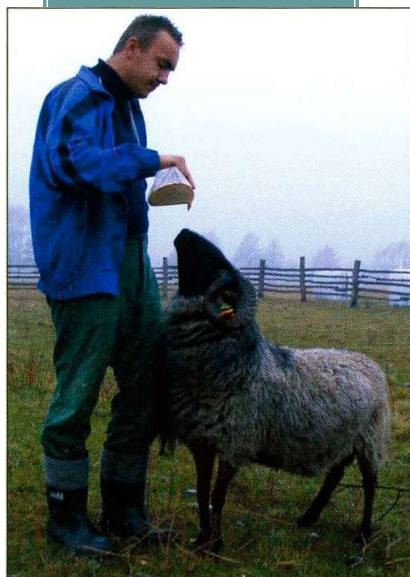
Przyjaciele, czyli
pies w celi

- Areszt Śledczy w Hajnówce

CZARNA OWCA

Program resocjalizacji poprzez czynną ochronę przyrody

Cel

Zdobywanie przez więźniów wiedzy i kwalifikacji oraz ich zatrudnianie

Populacja

Dla skazanych ze środowisk wiejskich i ma na celu przygotowanie ich do samodzielnej hodowli owiec i pracy w gospodarstwie rolnym

Miejsce

Łąki leżące w pobliżu Zakładu Karnego (191 ha) oraz kompleksy łąk należące do PTPP "pro Natura" (200 ha)

Sposób

Dzięki zakupionym w ramach projektu maszynom skazani sami mogli przygotowywać paszę dla owiec i mieli możliwość nauki użytkowania urządzeń oraz poznania gospodarki łąkowej

Skutek

Nowe umiejętności związane z obsługą kos i pił spalinowych, co jak wskazywali daje im szansę na szybsze znalezienie zatrudnienia po wyjściu na wolność

OGRODNIK

Program resocjalizacji i poprzez pracę społeczno-użyteczną

Cel

Teoretyczne i praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu ogrodnika terenów zielonych

Sposób

Posługiwanie się prostymi narzędziami, prowadzenie prac pielęgnacyjnych, praca z urządzeniami ogrodniczymi, praca na maszynach usprawniających prace ogrodnicze

Skutek

Aktywne uczestnictwo skazanych w pracy na działce umożliwia wszechstronne poznanie przyrody oraz zasad jej ochrony w naturalnym środowisku

Umiejętności

Przygotowanie gleby do siewu i sadzenia, odkażanie ziemi, siew i sadzenie, walka z chwastami i nawożenie, pielęgnacja roślin, zbiór kwiatów i zieleni, zapoznanie z aktualnie obowiązującymi przepisami BHP, posługiwanie się sprzętem ogrodniczym

OGRODY ZA MUREM

Program resocjalizacji i poprzez uprawy działek warzywnych i rabat kwiatowych

Cel

Kulturalne i pożyteczne zagospodarowanie czasu wolnego skazanych i dostarczanie wiadomości na temat upraw niektórych warzyw, propagowanie zdrowego trybu życia

Populacja

Wszyscy chętni osadzeni interesujący się ogrodnictwem z podgrupą klasyfikacyjną R – 1, P – 1

Miejsce

Działki przy pawilonach mieszkalnych oraz rabatki i działki warzywne przed pawilonami mieszkalnymi

Sposób

Uprawianie warzyw – zajęcia grupowe i indywidualne, mikrowykłady – zajęcia grupowe, praca z literaturą fachową w celi – zajęcia indywidualne

Skutek

Zdobywanie nowych umiejętności, staranne utrzymanie działek i pielęgnowanie roślin, kształtowanie nawyku pracy, niektórych cech charakteru, umiejętności pożytecznego zagospodarowania czasu wolnego.

BEZDOMNE ZWIERZĘTA

Program resocjalizacji i poprzez opiekę nad zwierzętami

Cel

• Ułatwienie społecznej readaptacji, a w szczególności przeciwdziałanie powrotowi do życia przestępczego po opuszczeniu więzienia, wykształcenie odruchu pracy, nauczenie poszanowania dla istot żywych

Zadania

• Wyuczenie odruchu i potrzeby pracy, wyedukowanie w zakresie roli i znaczenia życia zwierząt w przyrodzie, uwrażliwienie na cierpienie i los bezdomnych, wędrujących zwierząt

Sposób

• Zbiórki przeprowadzone z własnej inicjatywy przez funkcjonariuszy oraz osadzonych

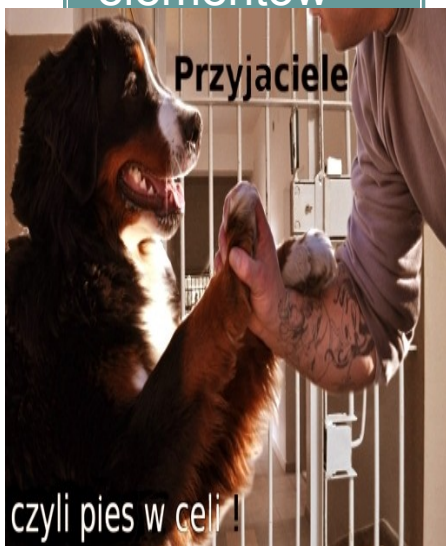
Skutek

• Pomoc w postaci 1471 kg oraz ponad 15 000 sztuk przedmiotów takich jak prześcieradła, materace, poduszki, naczynia, ręczniki, 80 kg karmy dla zwierząt oraz wsparcie finansowe

PRZYJACIELE, CZYLI PIES W CELI

Program społecznej readaptacji skazanych z wykorzystaniem elementów

czyli pies w celi!

Cel

Ułatwienie pokonywania oporów przed nawiązaniem kontaktu, zmniejszaniu konfliktów w grupie współosadzonych, wypełnieniu wolnego czasu, nauka odpowiedzialności oraz wzrost poczucia sprawstwa

Populacja

Udział w zajęciach jest dobrowolny, dorosły skazany do udziału w programie zostaje zakwalifikowany po wstępnej rozmowie z wychowawcą, psychologiem i osobami prowadzącymi zajęcia

Miejsce

Psy do udziału w zajęciach dowożone są na teren Aresztu Śledczego a po ich zakończeniu odwożone do schroniska

Sposób

Nieodpłatne prace na rzecz schroniska, budowa kojców i bud dla psów oraz pomoc w codziennej opiece nad psami, przekazywanie dla bezdomnych zwierząt materace i koce

Skutek

Dobre relacje jakie wytwarzają się pomiędzy skazanymi i psami

KOSZTY, KOSZTY, KOSZTY...

- Koszty utrzymania jednego więźnia w ZK:
 - ❖ Dzienny – 74, 62 zł (450 CZK)
 - ❖ Miesięczny – 2 269 zł (14 000 CZK)
 - ❖ Roczny – 27 235 zł (167 000 CZK)

CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH GRUP OSÓB POZBAWIONYCH WOLNOŚCI

LICZEBNOŚĆ POPULACJI WIĘZIENNEJ

Osadzeni przebywający w jednostkach penitencjarnych w dniu 31 stycznia 2009 r.

- **Ogółem 84609**
 - w tym kobiety 2592
- **Tymczasowo aresztowani 9198**
 - w tym kobiety 438
- **Skazani 74913**
 - w tym kobiety 2117
- **Ukarani 498**
 - w tym kobiety 37

W okręgu poznańskim razem: **7194**

- tymczasowo aresztowanych 742;
- skazanych 6400;
- ukaranych 52,

MŁODOCIANI I DOROŚLI W POPULACJI SKAZANYCH

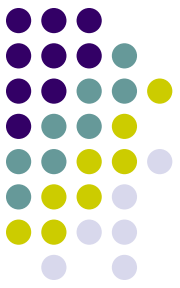
		Tymczasowo aresztowani	Skazani	Ukarani
OGÓŁEM	84609	9198	74913	498
Mężczyźni	82017	8760	72796	461
-młodociani	3889	1179	2690	20
-dorośli	78128	7581	70106	441
Kobiety	2592	438	2117	37
-młodociane	86	45	40	1
-dorosłe	2506	393	2077	36

KOBIETY W POPULACJI WIĘZIENNEJ

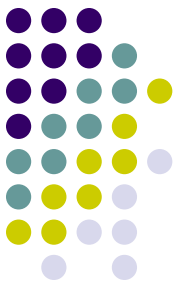

- Kobiety na całym świecie popełniają zdecydowanie mniej przestępstw niż mężczyźni.
- Wynika to z dużej mierze z uwarunkowań socjalizacyjnych.
- W Polsce przestępczość kobiet pozostaje na poziomie 7-10%, a w populacji więziennej kobiety stanowią 3%.
- Najczęściej popełniane przestępstwa:
 - zabójstwa – 20%;
 - zabójstwo „tyrana domowego”;
 - dzieciobójstwo;
 - przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – 28%;
 - przeciwko mieniu 45%.
- Kobiety dużo gorzej znoszą warunki izolacji penitencjarnej, tracą poczucie bezpieczeństwa, co głównie związane jest z pozostawieniem na wolności dzieci i brakiem perspektyw na przyszłość.
- W Polsce kobiety skazane mogą odbywać karę pozbawienia wolności z dziećmi do lat 3 (ZK Grudziądz i ZK Krzywaniac).

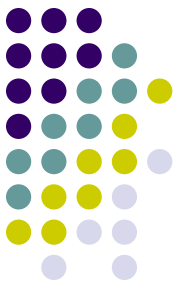
WYKONANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI WŚRÓD KOBIET

WYKONANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI WŚRÓD KOBIET

WYKONANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI WŚRÓD KOBIET

WYKONANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI WŚRÓD KOBIET

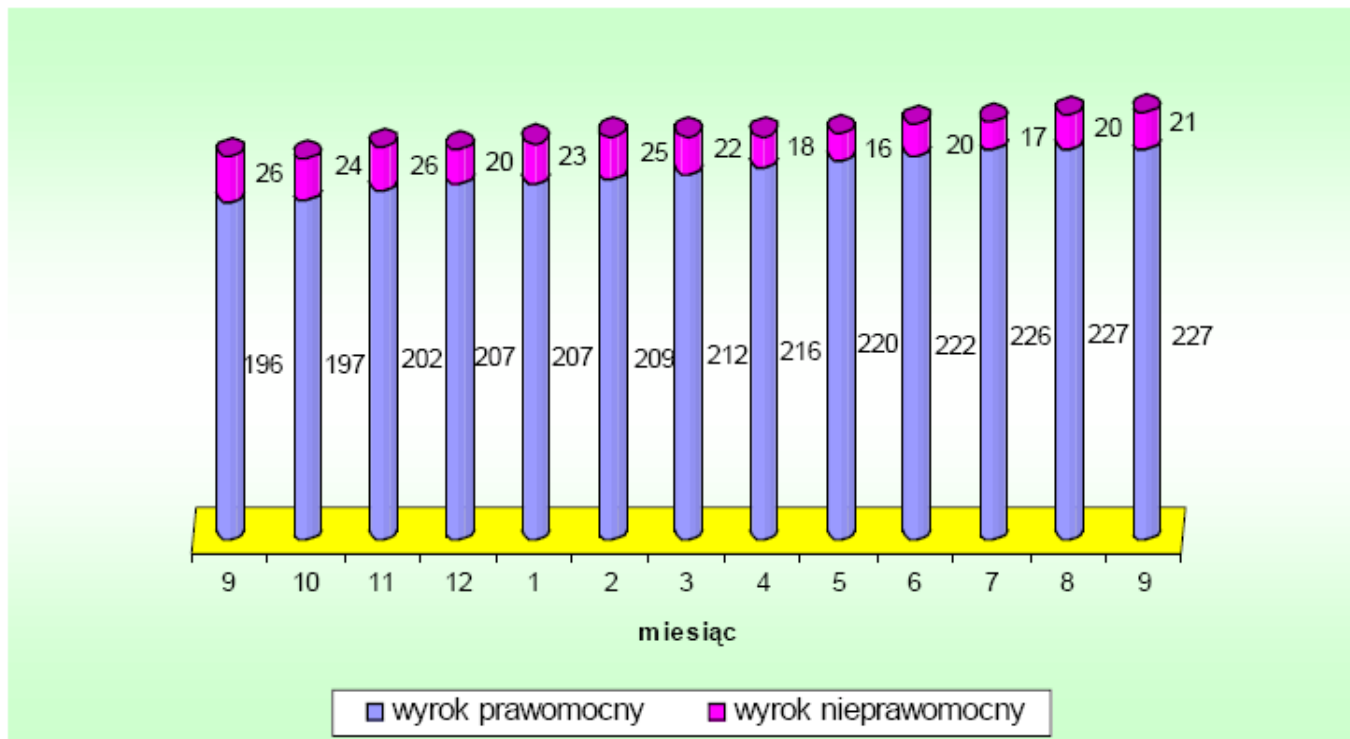
WYKONANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI WŚRÓD KOBIET

WYKONYWANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W RP – skazani na dożywocie

Skazani na karę dożywotniego pozbawienia wolności przebywający w jednostkach penitencjarnych w okresie od 30.09.2006 do 30.09.2007 r.

KARA DOŻYWOTNIEGO POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Na dzień 31.01.2009r. W polskich jednostkach penitencjarnych przebywało **ogółem 268 skazanych na dożywotnie pozbawienie wolności.**

- **238** - wyrok prawomocny
- **30** - wyrok nieprawomocny
- kobiety **7** (1 – wyrok nieprawomocny)
- mężczyźni **261** (29 - wyrok nieprawomocny)

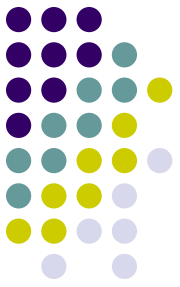
60% recydywistów skazanych na kary długoterminowe odbywa je we Wronkach.

CHARAKTERYSTYKA OSADZONYCH NA 25 LAT I DOŻYWOTNIO

- niski poziom wykształcenia;
- socjalizowani w rodzinach o niskim statusie społecznym (często w rodzinach dysfunkcyjnych);
- z dużą liczbą deficytów wychowawczych;
- z niskim poczuciem winy; bez potrzeby zadośćuczynienia ofierze;
- ze skłonnościami do prymitywnych racjonalizacji;
- socjo- i psychopaci;
- uzależnieni;
- zdemoralizowani przestępczo;
- sprawcy wielu przestępstw.

KARA 25 LAT I DOŻYWOTNIEGO POZBAWIENIA WOLNOŚCI

- Kara dożywotniego pozbawienia wolności wzbudza wiele kontrowersji, choćby z tego powodu,
 1. że jest karą bezterminową;
 2. ma ona charakter eliminacyjny;
 3. powoduje „śmierć społeczną” osadzonego;
 4. stawia pytania o kryteria oceny przebiegu resocjalizacji.

KARA 25 LAT I DOŻYWOTNIEGO POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Fazy **adaptacji** więziennej osadzonych długoterminowo :

1. bunt;
2. przystosowanie;
3. przygotowanie do wolności.

Warunkowe przedterminowe zwolnienie:

- 25 lat – po odbyciu minimum 15 lat kary;
- dożywocie – po odbyciu minimum 25 lat kary.

WIĘZNIOWIE NIELETNI I MŁODOCIANI

W roku 2008 w polskich jednostkach penitencjarnych przebywało ponad 5 tyś. młodocianych, z czego

- w wieku 15-16 lat – 6 osób (NIELETNI);
- W wieku 17-18 lat – 528 osób;
- W wieku 19-21 lat – 4 542 osób.

USTAWODAWCA UZNAŁ, ŻE JEST TO KATEGORIA WYMAGAJĄCA SZCZEGÓLNYCH ODDZIAŁYWAŃ.

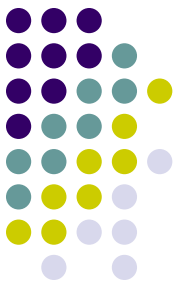
WIĘZNIOWIE NIELETNI I MŁODOCIANI

Charakterystyka:

1. silnie zdemoralizowani;
2. z doświadczeniami zakładów karnych, aresztów śledczych;
3. zaburzeni (konfliktowość, problemy adaptacyjne);
4. wysoki poziom prizonizacji;
5. uczestniczący a strukturach nieformalnych o charakterze podkulturowym;
6. zdolni do manipulacji otoczeniem;
7. bezkrytyczni;
8. o często występujących zachowaniach samoagresywnych:
 - powodowanych lękiem i niepokojem;
 - powodowanych chęcią odwetu;
 - Powodowanych instrumentalnym interesem.

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA W ZK

Przestępczość zorganizowana jest działalnością zespołową, a członkowie takiego zespołu są połączeni więzią pozwalającą na skuteczniejsze popełnianie przestępstw.

Efekty właściwe dla przestępczości zorganizowanej:

- organizacyjny;
- ochronny;
- demoralizacji;
- korupcji.

CHARAKTERYSTYKA OSÓB OSADZONYCH ZA UDZIAŁA W PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ:

1. silna i złożona osobowości (przywódcy);
2. często wykształcenie, o dużej kulturze osobistej, budzący zaufanie, o wysokim umiejętnościach komunikacyjnych (przywódcy);
3. działający w rozległych i zróżnicowanych sieciach społecznych;
4. brutalni, bezwzględni, traktujący normy instrumentalnie („młode wilczki”, „żołnierze”);
5. pochodzący z rodziny dysfunkcyjnych, mający za sobą pobyty w placówkach resocjalizacji lub wychowania instytucjonalnego („żołnierze”);
6. w procesie resocjalizacji penitencjarnej przyjmują postawy raczej bierne, choć zdarza się, że chcąc otrzymać przedterminowe warunkowe zwolnienie, miarkują współpracę z kadrami penitencjarną.

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA W ZK

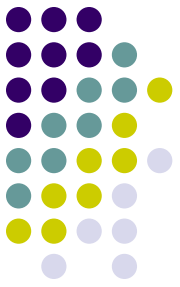

„Z pojawieniem się w zakładach karnych sprawców wywodzących się z przestępczości zorganizowanej nastąpiły zmiany w świecie norm i wartości w społeczności skazanych”

- G. Szczygiel –

- Wartości nadrzędne: pieniądze, siła, związek z grupą przestępczą;
- Pozycja materialna jako główny wyznacznik miejsca w strukturze społecznej, nie tylko w obszarze jednostki penitencjarnej;
- „Opieka” ekonomiczna i prawna innych członków grupy przestępczej.

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA W ZK

Zagrożenia:

1. korupcja:
 - a) dobrowolna;
 - b) wymuszona.
2. trudności w utrzymaniu izolacji członków grupy (jest to struktura wieloosobowa i hierarchiczna);
3. zagrożenia dla porządku i bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych;
4. zatrudnianie do spraw karnych czołowych adwokatów;
5. zmiany w obszarze podkultury więziennej;
6. odtwarzanie struktury grupy przestępczej w warunkach izolacji więziennej;
7. przemyt.

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA W ZK

Wnioski:

1. istnieje konieczność dalszych badań nad przestępczością zorganizowaną;
2. istnieje konieczność badań nad kondycją moralną i materialną funkcjonariuszy SW, określenia poziomu podatności na korupcję i inne działania o charakterze przestępczym;
3. wprowadzenie do szkoleń dotyczących przestępczości zorganizowanej;
4. zacieśnianie współpracy między strukturami wymiaru ścigania i sprawiedliwości;
5. zwiększenie liczby oddziałów dla osadzonych zaliczanych do kategorii niebezpiecznych.

SPRAWCY PRZESTĘPSTW PORWAŃ DLA OKUPU

Po 1990 r. przypadki porwań notuje się już znacznie częściej, a zasadne jest również przyjęcie, iż policyjne statystyki nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistej znacznie wyższej liczby uprowadzeń.

W 2003 roku – 38 porwań.

30% porwań ma charakter porachunków między światem przestępczym i szarą sferą. Najczęściej uprowadzane osoby będące dłużnikami członków grup przestępczych, ale wzrasta również liczba osób, które są związane z legalnym biznesem. W tym ostatnim przypadku szczególnie zagrożone są ich dzieci.

Charakterystyka porwanych:

- wieku od 16 miesięcy do 66 lat;
- dobrze sytuowani materialnie.

Wysokość okupu: od 100 tyś do 5 milionów dolarów

SPRAWCY PRZESTĘPSTW SEKSUALNYCH W ZK

Przestępców seksualnych przybywających w ZK można podzielić na:

1. sprawców czynów skierowanych przeciwko osobom dorosłym
2. pedofilów – skrajnie nisko w hierarchii więziennej, potrzeba ochrony ze strony administracji więziennej.

SPRAWCY PRZESTĘPSTW SEKSUALNYCH W ZK

- Program „STOP”

Fazy:

1. odzwierciedlenie świadomości;
2. wyrobienie poczucia odpowiedzialności i umiejętności intelektualnego kontrolowania swoich zachowań seksualnych;
3. wspomaganie dotychczasowych wysiłków, poprzez budowanie alternatywy w postaci zainteresowań, kompetencji społecznych, sprawności psychologicznych.

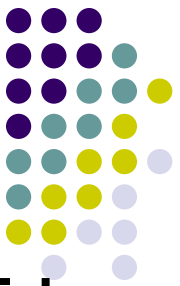
WIĘZIENIE I CO DALEJ?

ADRESACI POMOCY POSTPENITENCJARNEJ

- osoby opuszczające zakłady karne;
- rodziny osób przebywających w zakładach karnych;
- osoby pokrzywdzone przestępstwem i ich rodziny (w szczególnych przypadkach).

WIĘZIENIE I CO DALEJ?

FORMY POMOCY POSTPENITENCJARNEJ:

1. pokrycie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielnie schronienia w ośrodku dla bezdomnych;
2. organizowanie i sfinansowanie poradnictwa prawnego, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej
3. organizowanie i pokrywanie kosztów przygotowania zawodowego, uczestnictwa w takich kursach i składania egzaminów zawodowych
4. pokrywanie kosztów związanych z kosztami leczenia, rehabilitacją, uzyskiwaniem orzeczenia o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy, pomocy psychologicznej, terapeutycznej, także poza placówką terapeutyczną;
5. pomoc rzeczowa w postaci: żywności, bonów żywnościowych, odzieży, leków, przedmiotów ortopedycznych, środków sanitarnych, pomocy naukowych;
6. okresowa dopłata do bieżących zobowiązań czynszowych za lokal mieszkalny, do którego osoba ma tytuł prawny
7. finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej lub transportu specjalistycznego
8. udzielanie świadczeń pieniężnych na określony cel.

WIĘZIENIE I CO DALEJ?

PODMIOTY UPRAWNIONE DO REALIZACJI ZADAŃ POMOCY POSTPENITENCJARNEJ:

1. służba więzienna (AŚ, ZK - wychowawcy ds. penitencjarnych)
2. służba kuratorska (SĄD - kuratorzy sądowi)
3. służba społeczna (PCPR, OPR – pracownicy socjalni)
4. rynek pracy (PUP – doradca zawodowy)